

1978

Öltözet In: *Kis-Küküllő vidéki magyar népművészet*. Bukarest. 255–312

1979

Szótörténet – viselettörténet. *Művelődés* 33. évf. 10. sz. 27–29.

A torockói népviselet. *Korunk Évkönyv*. Kolozsvár. 236–243.

1980

Néprajzi és nyelvészeti kutatások a moldvai csángóság körében. *Művelődés* 33. 6. sz. 27–30.

A moldvai csángó öltözetéről. *Művelődés* 11. 32–34.

1981

Öltözet. In: *Moldvai csángó népművészet*. Bukarest. 360–458.

1983

Dolmány. Összehasonlító szó- és viselettörténeti adalékok. *Nyelvészeti Tanulmányok*. Bukarest. 69–83.

1984

Az erdélyi magyar felsőruha és a szász Falsche. Adalék a magyar–szász összehasonlító viselettörténeti kutatásokhoz. *Ethnographia* 95. évf. 2. sz. 242–255.

1992

Hagyomány és újítás a népviseletben. *Néprajzi Látóhatár* 1. évf. 1–2. sz. 45–53.

1993

Mente. Adalék a magyar és szász összehasonlító viselettörténeti kutatásokhoz.

Ethnographia 104. évf. 1. sz. 11–56.

Néprajzi és nyelvészeti kutatások és eredmények a moldvai csángóság körében. In: „Moldovának szíp tájaind születtem...” szerk. Péterbenze Anikó. Jászberény, 29–37.

1995

Gyümölcsös a Vlegyásza alján. In: *A KJNT Évkönyve* 3. Kolozsvár, 51–60.

1996

Az Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár szócikkeinek német nyelvi értelmezéséről. *Erdélyi Múzeum* 58. évf. 3–4. sz. 229–233.

Összeállította:
Pozsony Ferenc

Dr. Molnár István

1910–1997

Dr. Molnár István sokoldalú ember volt: múzeumalapító, gyűjteménygyarapító, néprajzkutató, hely- és művelődéstörténész. Szerzteágazó, eredményekben gazdag szakmai tevékenységet hagyott ránk. Földi pályáját szálfaegyenesen, tartással és becsülettel járta végig.

Molnár István 1910. december 17-én született Bordonson. Középfiskolai tanulmányait Székelykeresztúron az unitárius főgimnáziumban végezte. 1935-ben Kolozsváron földrajz-történelem szakos középfiskolai tanári oklevelet szerzett. 1942-től néprajzi stúdiumokat Gunda Bélánál folytatott, akinél 1948-ban doktorátusi címet szerzett.

Egyetemi tanulmányai után 1936-tól a székelykeresztúri unitárius gimnázium megbecsült, népszerű, nagy tudású tanára volt, majd az iskolák 1948-as államosítása

után a tanítóképző intézetben dolgozott 1956-ig.

Már 1946-tól megkezdte a székelykeresztúri múzeum szervezését. Munkájában nagy segítségére voltak régi és új diákjai. 1956-tól kinevezték az új intézet igazgatójává, ahol egészen 1976-os nyugdíjazásáig dolgozott. Életének legnagyobb sikerei ehhez az „egyszemélyes” múzeumhoz fűződtek. Ismerte a legjobb európai és magyarországi eredményeket. Nagy hangsúlyt fektetett a népi kézművesség, lakásbelső, gazdálkodás tárgyi anyagának komplex összegyűjtésére és feldolgozására. 1957-től megkezdte a szabadtéri részleg kiépítését, s a múzeum kertjébe betelepített egy jellegzetes nyikómenti, kecseti házat, majd egy hargitai vízfűrészét. 1961-64 között elkészült a népi kézművességet bemutató kiállítás csarnoka.

Széleskörű érdeklődés jellemezte egész életében. Szemléletét alapjaiban meghatározta erős történeti érdeklődése. 1947 és 1953 között Székelykeresztúron és környékén gazdag kéziratos anyagot gyűjtött össze. Felismerte a kéziratos énekeskönyvek jelentőségét a folklór változásának bemutatásában. Figyelme kiterjedt a Székelykeresztúr környéki falvak művelődéstörténetére is.

Foglalkozott az erdélyi unitáriusok kalendáris szokásaival, hagyományaival. Leírta a szentgericei húsvéti szokásokat, a didergést, a gyulakuti csorgóújíjtást, a tordátfalvi zászlós, a húsvéti hajnalozást és öntözést. Külön tanulmányban mutatta be az erdélyi unitáriusok archaikus tavaszi hagyományait.

Figyelme elsősorban a tárgyak, a paraszti gazdálkodás felé fordult. Dolgozatainak egy része a sepsiszentgyörgyi *Alutában* jelent meg. Leírta az erdélyi zsendelyfaragás térbeli és történeti alakulását, a csomakőrösi szita- és forgácskalapkészítést, a kézdi-polyáni kőfeldolgozást, a csernáttoni köleshántoló malmot, a Borszéki medence és a Görgény-hegység vadfogását, Udvarhelyszék XIX. századi népi gyógyászatát. Érdeklődött a népi művészet iránt is. Fiával együtt összeállította a sóvidéki keresztzemekekről szóló albumát, majd utána a csontkarcolatokról készített nagy elismerésben részesült kiadványt.

Tanítványainak, közvetlen munkatársainak, utódjainak most az a feladatuk, hogy hagyatékát szakszerűen feldolgozzák és megőrzik, dolgozatait meg tanulmányait összegyűjtik, s egy reprezentatív kötetben kiadják.

Pozsony Ferenc

Molnár István legfontosabb megjelent dolgozatai

1937

Didergés, *Székelység* VII. évf. 25. sz.

1939

Húsvéti szokások Szentgericén, Maros megye. *Székelység* IX. évf. 27–28. sz.

1947

Adatok a Hargita nyugati részének gyűjtőgető gazdálkodásához. *Miscellenea Ethnographica* I. évf. 49–57.

A csernek való kéreggyűjtés, a csertörés. *Miscellenea Ethnographica* I. évf. 49–53.

Bükkmakk törés, olajfacsarás. *Miscellenea Ethnographica* I. 53–57.

Sarlókészítés a marostordai Szentgericén. *Erdélyi Múzeum*. 125–128.

1955

Népi vadfogási módok az Ivó-patak környékén. *Sepsiszentgyörgyi Tartományi Múzeum Évkönyve*. 77–82.

Tavaszi „csorgó újítás” Gyalakuta községben. *Sepsiszentgyörgyi Tartományi Múzeum Évkönyve*. 77–82.

1957

A középnyárádmonti kacor. *Néprajzi Közleménye* II. évf. 1–2. sz. 29–43.

Útmutató néprajzi gyűjtéshez. Hogyan gyűjtsünk néprajzi tárgyakat? *Művészet* január. Útmutató néprajzi gyűjtéshez. A gyűjtőgető és zsákmányoló gazdálkodás tárgyi emlékeinek gyűjtése. *Művészet* március.

Útmutató néprajzi gyűjtéshez. Az állattenyésztés, teherhordás, közlekedés, híradás anyagának gyűjtése. *Művészet* augusztus.

Útmutató néprajzi gyűjtéshez. A népi építkezés, lakberendezés múzeumi anyagának gyűjtésével kapcsolatos szempontok és teendők. *Művészet* november.

1958

A székely lakodalom jelképes süteménye: a krémes. Adatok az életfa elterjedéséhez. *Néprajzi Közlemények* III. évf. 4. sz. 29–43.

1962

Zászlós hajnalozó-öntöző hűsvéti népi játék Tordátfalván. *Néprajzi Közlemények* VII. évf. 43–17.

1969

Szita- és rostakéreg készítése Körösön. *Aluta* I. 291–308.

1970

Faforgácskalap kötése a Kovászna megyei Körösön. Újabb keletű falusi kismesterség. *Aluta* II. 331–366.

1971

A kő feldolgozása Kézdivályánban. Kovászna megye. *Aluta* III. 347–377. *Sóvidéki keresztzemesek*. Csíkszereda, Molnár Kálmánnal együtt.

1974

Szemelvények negyedszázad történetéből. *A Székelykeresztúri Múzeum Évkönyve*. Csíkszereda. XV–XXII.

1975

Csontkarcolatok. Csíkszereda.

1976

Népi vadfogás a Borszéki-medencében. *Aluta* VI–VII. 1974–1975. Sepsiszentgyörgy. 205–234.

Tájékoztató a néprajzi tárgyak gyűjtéséhez. *Népismereti Dolgozatok*. 56–68.

A kőrispataki szalmafonás. *Népismereti Dolgozatok*. 92–96.

1978

Adalék Udvarhelyszék XIX. század eleji népi gyógyászatának ismeretéhez. *Aluta* VIII–IX. 317–327.

1980

A csernátóni köleshántoló malom. *Aluta* X–XI. 217–231.

Népi vadfogási módok a Görgény-hegység déli övezetében. *Acta Hargitensia* I. 197–216.

Szolgák és szolgálók bére a Nyárádméntén a XIX. század elején. *Népismereti Dolgozatok*. 159–174.

1994

Tavaszi ünnepkör az erdélyi unitáriusoknál. *Vallási Néprajz* 6. Debrecen. 103–138.